

BM'de Kabul Edilmelerinden On Yıl Sonra Dünya Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına Bağlı Kalmaya Devam Ediyor

Büyük güçlerin BM temelli çok taraflılığa verdiği sınırlı ve azalan destek ve yetersiz mali alan, Küresel Amaçlara ulaşılmasında kilit engeller oluşturmaktadır

24 Haziran 2025 (Paris, Fransa) - Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarının (SKA) kabul edilmesinden on yıl sonra, 2030 yılına kadar hedeflerin %20'sinden daha azına ulaşılacağı öngörüldüğünden, ilerleme endişe verici bir şekilde rotasından çıkmış durumdadır. Bununla birlikte, küresel ortalamalar SKA ilerlemesinde bölgeler ve ülkeler arasındaki keskin farklılıkları maskeleymektedir. Bu zorluklara rağmen, BM Sürdürülebilir Kalkınma Çözümleri Ağı (SDSN) tarafından bugün yayımlanan Sürdürülebilir Kalkınma Raporu'nun (SKR) 10. baskısı, BM Üye Devletlerinin çoğunluğunda Küresel Amaçlara bağlılığın yüksek olduğunu ortaya koymaktadır.

SKR, tüm BM Üye Devletlerini 17 Amaç bağlamında performanslarına göre sıralayan SKA Endeksi ve Gösterge Tablolarını içermektedir. Bu yılki raporda, zaman içinde genel SKA ilerlemesini izlemek için 17 ana göstergeye odaklanan yeni bir Endeks (SKAi) bulunmaktadır. İspanya'nın Sevilla kentinde (30 Haziran - 3 Temmuz, 2025) düzenlenecek olan 4. Uluslararası Kalkınma Finansmanı Konferansı (Ff4D) öncesinde hazırlanan rapor, SKA'ların gerçekleştirilmesi için gereken finansmanın kilidini açmak üzere, konferans sırasında Küresel Finansal Mimaride (KFM) kabul edilmesi gereken acil reformların ana hatlarını çizmektedir. BM Sisteminin kuruluşunun 80. yıldönümünün hemen ardından hazırlanan rapor, ülkelerin BM temelli çok taraflılığa (UN-Mi) destek endeksi aracılığıyla ülkelerin BM sistemine destek ve katılımlarını izlemek için geliştirilmiş ölçütler ve yeni bir web platformu da sunmaktadır.

SDSN Başkanı ve raporun başyazarı Profesör Jeffrey D. Sachs şunları vurgulamaktadır: "Artan jeopolitik gerilimler, genişleyen küresel eşitsizlikler ve tırmanan iklim krizinin ortasında, bu yılki SKR, dünyanın Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarını barış, eşitlik ve refaha giden hayati bir yol olarak kabul ettiğinin altını çiziyor. Pek çok ülke önemli ilerlemeler kaydetmektedir; ancak eğitime, yeşil teknolojilere ve dijital çözümlere yapılan yatırımların artırılmasıyla çok daha fazlası başarılabilir. Her şeyden önce, SKA'lara ulaşmak için barışa ve küresel işbirliğine ihtiyacımız var."

Rapora 23 Haziran 2025 saat 11:59'dan (CET) itibaren [buradan](https://sdgtransformationcenter.org/) ulaşabilirsiniz.

Web sitesi: <https://sdgtransformationcenter.org/>

Veri Görselleştirme: <https://dashboards.sdgindex.org/>

UN-Mi veri görselleştirme: <https://dashboards-unmi.sdgindex.org/>

Atıf Detayları: Sachs, J.D., Lafortune, G., Fuller, G., Iablonovski, G. (2025). SKA'ların 2030 ve Yüzyıl Ortasına Kadar Finansmanı. Sürdürülebilir Kalkınma Raporu 2025. Paris: SDSN, Dublin: Dublin Üniversitesi Yayınları. DOI: <https://doi.org/10.25546/111909>

Bu yılki SKR beş temel bulguyu öne çıkarmaktadır:

1. **SKA taahhüdü küresel olarak yüksektir.** Bugüne kadar 193 BM Üye Devletinden 190'ı Gönüllü Ulusal Gözden Geçirme (VNR) sürecine katılarak sürdürülebilir kalkınma için ulusal planlarını ve önceliklerini sunmuştur. 2015 yılından bu yana çoğu ülke iki veya daha fazla VNR sunmuştur ve 39 ülke bu yıl bir VNR sunmayı taahhüt etmiştir. Sadece üç ülke katılmamıştır: Haiti, Myanmar ve Amerika Birleşik Devletleri (ABD). Ayrıca, giderek artan sayıda bölgesel ve yerel yönetim, SKA'ların alt ulusal düzeyde uygulanmasına ilişkin raporlama yapmak üzere Gönüllü Yerel İncelemeler (VLR'ler) geliştirmiştir.
2. **Avrupa ülkeleri SKA Endeksinde başı çekmeye devam ederken, Doğu ve Güney Asya ülkeleri SKA ilerlemesinde diğer bölgeleri geride bırakmaktadır.** Önceki yıllarda olduğu gibi, Avrupa ülkeleri, özellikle de İskandinav ülkeleri, SKA Endeksinin ilk sıralarında yer almaktadır: Finlandiya (#1), İsveç (#2) ve Danimarka (#3). Ancak, bu ülkeler bile birden fazla Amaca ulaşmada zorluklar ile karşılaşmakta ve özellikle sürdürülemez tüketim nedeniyle büyük uluslararası yayılmalar yaratma eğilimindedir. Ortalama olarak, Doğu ve Güney Asya ülkeleri 2015'ten bu yana en hızlı ilerlemeyi göstermiştir (puan olarak): Nepal (+11.1), Kamboçya (+10), Filipinler (+8.6), Bangladeş (+8.3) ve Moğolistan (+7.7). Emsalleri arasında hızlı ilerleme gösteren diğer ülkeler arasında Benin (+14.5), Peru (+8.7), Birleşik Arap Emirlikleri (+9.9), Özbekistan (+12.1), Kosta Rika (+7) ve Suudi Arabistan (+8.1) bulunmaktadır. Bu yılki SKA Endeksinde, Çin (49. sırada) ve Hindistan (99. sırada) da sırasıyla ilk 50 ve 100'e girmeyi başarmıştır.
3. **Küresel düzeyde, SKA ilerlemesi durmuştur; 17 Küresel Amaçtan hiçbirini yolunda gitmemektedir ve SKA hedeflerinin sadece %17'si 2030'a kadar gerçekleştirilebilecek durumdadır.** Çatışmalar, yapısal kırılganlıklar ve sınırlı mali alan, özellikle yükselen ve gelişmekte olan ekonomilerde (YGOÜ) ilerlemeyi engellemeye devam etmektedir. Obezite oranı (SKA 2), basın özgürlüğü (SKA 16), sürdürülebilir azot yönetimi (SKA 2), kırmızı liste endeksi (SKA 15) ve yolsuzluk algısı endeksi (SKA 16) 2015'ten bu yana ilerlemede önemli ölçüde tersine dönüş gösteren beş hedeftir. Buna karşılık, birçok ülke mobil geniş bant kullanımı (SKA 9), elektriğe erişim (SKA 7), internet kullanımı (SKA 9), 5 yaş altı ölüm oranı (SKA 3) ve yenidoğan ölüm oranı (SKA 3) gibi temel hizmetlere ve altyapıya erişimin genişletilmesinde kayda değer ilerleme kaydetmiştir. Ancak, sağlıkla ilgili sonuçlar da dahil olmak üzere bu göstergelerin birçoğunda gelecekte kaydedilecek ilerleme, küresel gerilimler ve uluslararası kalkınma finansmanındaki düşüş nedeniyle tehdit altındadır.
4. **Barbados, BM temelli çok taraflılık taahhüdünde yine başı çekerken, ABD son sırada yer alıyor.** SKR 2025'in ülkelerin BM temelli çok taraflılığa (UN-Mi) destek endeksi, ülkeleri BM sistemine verdikleri destek ve bağlılıklarına göre sıralamaktadır. BM çok taraflılığına en bağlı ilk üç ülke: Barbados (#1), Jamaika (#2) ve Trinidad ve Tobago'dur (#3). G20 ülkeleri arasında Brezilya (#25) en üst sırada yer alırken, OECD ülkeleri arasında Şili (#7) başı çekmektedir. Buna karşılık, kısa süre önce Paris İklim Anlaşması'ndan ve Dünya Sağlık Örgütü'nden (WHO)

çekilen ve SKA'lara ve 2030 Gündemi'ne karşı olduğunu resmen ilan eden ABD, üst üste ikinci yıl da son sırada (193. sırada) yer alıyor.

5. **Küresel kamu mallarının finanse edilmesi ve sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması için Küresel Finansal Mimari (KFM) acilen yeniden düzenlenmelidir.** Dünya nüfusunun yaklaşık yarısı, sürdürülebilir olmayan borç yükleri ve uygun fiyatlı, uzun vadeli sermayeye sınırlı erişim nedeniyle sürdürülebilir kalkınmaya yeterince yatırım yapamayan ülkelerde yaşamaktadır. Sürdürülebilir kalkınma yüksek getirili bir yatırımdır, ancak KFM sermayeyi daha güçlü büyüme beklentileri ve daha yüksek getiri sunan YGOÜ'ler yerine yüksek gelirli ülkelere yönlendirmeye devam etmektedir. Küresel kamu malları da önemli ölçüde yetersiz finanse edilmektedir. Yaklaşmakta olan Ff4D, BM Üye Devletlerinin bu sistemde reform yapmaları ve sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması için uluslararası finansmanın YGOÜ'lere geniş ölçekte akmasını sağlamaları için kritik bir fırsat sunmaktadır.

SKR, 2016 yılından bu yana tüm BM Üye Devletlerinin SKA'lar konusundaki performansını izlemek ve sıralamak için en güncel verileri sağlamaktadır. Bu yıl 200.000'den fazla bireysel veri noktası kullanılarak 200'den fazla ülke ve bölgesel SKA profili oluşturulmuştur. Rapor, SDSN'in bir girişimi olan SKA Dönüşüm Merkezi'ndeki bir grup bağımsız uzman tarafından yazılmıştır.

İletişim

Alyson Marks | alyson.marks@unsdsn.org (İletişim ve Dış İlişkiler Başkanı, ABD merkezli)

Guillaume Lafortune | guillaume.lafortune@unsdsn.org (SDSN Başkan Yardımcısı, Baş Koordinatör ve Rapor Yazarı, Fransa merkezli)

SDSN Hakkında

[BM Sürdürülebilir Kalkınma Çözümleri Ağı](#) (SDSN) 2012 yılından bu yana BM Genel Sekreteri'nin himayesinde faaliyet göstermektedir. SDSN, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA'lar) ve Paris İklim Anlaşması'nın uygulanması da dahil olmak üzere sürdürülebilir kalkınma için pratik çözümleri teşvik etmek üzere küresel bilimsel ve teknolojik uzmanlığı harekete geçirmektedir. Ortak öğrenmeyi hızlandırmayı ve dünyanın karşı karşıya olduğu birbirine bağlı ekonomik, sosyal ve çevresel zorlukları ele alan entegre yaklaşımları teşvik etmeyi amaçlıyoruz. SDSN'in en önemli girişimlerinden biri, Sürdürülebilir Kalkınma Raporu'nu (SKR) üreten ve SKA yolları, politikaları ve finansmanı için bilime dayalı araçlar ve analizler sağlayan SKA Dönüşüm Merkezi'dir. Daha fazla bilgi için unsdsn.org ve sdgtransformationcenter.org adreslerini ziyaret edebilirsiniz.

Çeviren: Bahar Özay, SDSN Türkiye